სამედიცინო ეთიკა და კონფიდენციალურობის დაცვის პრაქტიკა და გამოწვევები თბილისის მულტიპროფილურ კლინიკებში: პაციენტების პერსპექტივა

დებორა ძაძიევი

სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბიზნესის, ტექნოლოგიისა და განათლების ფაკულტეტზე ჯანდაცვის პოლიტიკა და მენეჯმენტის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად

პროგრამა: ჯანდაცვის პოლიტიკა და მენეჯმენტი

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ეკატერინე პაატაშვილი
(ასოცირებული პროფესორი)

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი
თბილისი, 2026

განაცხადი

„ როგორც წარდგენილი ნაშრომის ავტორი ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად“

დებორა ძაძიევი / დ. ძაძიევი / 21.06.2026

სარჩევი

განაცხადი ii

აბრევიატურის ჩამონათვალი v

ცხრილების ჩამონათვალი vi

აბსტრაქტი viii

Abstract x

1. შესავალი 1

2. სამედიცინო ეთიკა და პაციენტის კონფიდენციალურობა (საერთაშორისო ჩარჩო) 3

2.1. კონფიდენციალურობა, პაციენტის უფლებები და ინფორმირებული თანხმობა 3

2.2 პაციენტის ნდობა და ეთიკური ქცევის გავლენა სამედიცინო პრაქტიკაში 7

3. ციფრული ჯანდაცვა და მონაცემთა უსაფრთხოება 12

3.1 ელექტრონული სამედიცინო ჩანაწერები (EHR) და მათი ფუნქციონირება 12

3.2 მონაცემთა დაცვა, კონფიდენციალურობა და რეგულაციები 13

4. მულტიპროფილური კლინიკების ორგანიზაციული თავისებურებები და ინფორმაციული ნაკადების მართვა 17

4.1. ინფორმაციული ნაკადების ფიზიკური და ციფრული უსაფრთხოების რისკები 17

4.2. დეპარტამენტული პრაქტიკა და კონფიდენციალურობის დარღვევის სცენარები 18

4.3. მულტიდისციპლინური თანამშრომლობა და ინფორმაციის გაზიარების ეთიკურ-სამართლებრივი ჩარჩო 19

5. სამედიცინო ეთიკისა და პაციენტის უფლებების რეგულირება საქართველოში 21

5.1. პაციენტის უფლებები და მონაცემთა დაცვის პრაქტიკა საქართველოში 21

5.2. ინფორმირებული თანხმობის გამოწვევები და კულტურული ბარიერები ქართულ რეალობაში 24

6. კვლევის მეთოდოლოგია 27

7.კვლევის შედეგები 29

7.1 რესპონდენტთა სოციოდემოგრაფიული და მომსახურებასთან დაკავშირებული მახასიათებლები 29

7.2 კვლევის ძირითადი კომპოზიტური ინდექსების აღწერითი ანალიზი 30

7.3 კონფიდენციალურობის დაცვის შეფასების ინდექსის განაწილება რესპონდენტთა ჯგუფების მიხედვით 33

7.4 კლინიკისადმი საერთო ნდობის მაჩვენებელი 34

7.5 ინფორმირებული თანხმობა 35
7.6 მონაცემთა უსაფრთხოების ნდობის ინდექსი 37
7.7 ელექტრონული სამედიცინო ჩანაწერების (EHR) აღქმული რისკის ინდექსი 38
7.8 ჰიპოთეზების შემოწმება 39
8. დასკვნა და რეკომენდაციები 45
ბიბლიოგრაფია 48

აბრევიატურის ჩამონათვალი

1. EHR (Electronic Health Records) – ელექტრონული სამედიცინო (ჯანმრთელობის) ჩანაწერები.
2. GDPR (General Data Protection Regulation) – მონაცემთა დაცვის ზოგადი რეგულაცია (ევროკავშირის მონაცემთა დაცვის ჩარჩო).
3. WMA (World Medical Association) – მსოფლიო სამედიცინო ასოციაცია.
4. WHO (World Health Organization) – ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაცია.
5. IC (Informed Consent) – ინფორმირებული თანხმობა.
6. CMU (Clinical Management Unit) – კლინიკური მენეჯმენტის ერთეული (გამოყენებულია ესპანურ მულტიცენტრულ კვლევაში).
7. SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) – სტატისტიკური პროგრამა სოციალური მეცნიერებებისთვის (მონაცემთა ანალიზისთვის).
8. NSW (New South Wales) – ახალი სამხრეთ უელსი (ავსტრალიის შტატი, რომლის კანონმდებლობაცაა ციტირებული).
9. HPPs (Health Privacy Principles) – ჯანმრთელობის კონფიდენციალურობის პრინციპები.

ცხრილების ჩამონათვალი

ცხრილი 1. მომსახურებით სარგებლობის სიხშირის ცხრილი

ცხრილი 2. კომპოზიციული ინდექსის ცხრილი

ცხრილი 3. კომპოზიციული ინდექსის ცხრილი

ცხრილი 4. კონფიდენციალურობის შეფასებისა და ნდობის ინდექსების აღწერითი მაჩვენებლები

ცხრილი 5. კორელაცია კონფიდენციალურობის შეფასებასა და ნდობას შორის

ცხრილი 6. ინფორმირებული თანხმობის პროცესისა და ნდობა/კმაყოფილების მაჩვენებლების ცხრილი

ცხრილი 7. კორელაცია ინფორმირებული თანხმობის პროცესის შეფასებასა და ნდობა/კმაყოფილებას შორის

გრაფიკების ჩამონათვალი

გრაფიკი 1. რესპონდენტთა ასაკობრივი განაწილების გრაფიკი

გრაფიკი 2.რესპონდენტთა სქესის განაწილების გრაფიკი

გრაფიკი 3. კონფიდენციალურობის დაცვის შეფასების გრაფიკი

გრაფიკი 4. კლინიკისადმი საერთო ნდობის შეფასების გრაფიკი

გრაფიკი 5. ინფორმირებული თანხმობის პროცესის შეფასების გრაფიკი

გრაფიკი 6. მონაცემთა უსაფრთხოების ნდობის ინდექსის შეფასების გრაფიკი

გრაფიკი 7. ელექტრონული სამედიცინო ჩანაწერების შეფასების გრაფიკი

გრაფიკი 8. კონფიდენციალურობის შეფასებისა და ნდობის საშუალო მაჩვენებლები

გრაფიკი 9. კონფიდენციალურობის შეფასებასა და ნდობას შორის კორელაციის გრაფიკი

გრაფიკი 10. ინფორმირებული თანხმობის პროცესისა და ნდობა/კმაყოფილების საშუალო მაჩვენებლები

აბსტრაქტი

წინამდებარე ნაშრომი იკვლევს სამედიცინო ეთიკისა და პაციენტის პერსონალური მონაცემების კონფიდენციალურობის დაცვის პრაქტიკასა და გამოწვევებს თბილისის მულტიპროფილურ კლინიკებში პაციენტთა პერსპექტივიდან. კვლევის მიზანია, შეაფასოს პაციენტთა გამოცდილება კონფიდენციალურობის დაცვის, ინფორმირებული თანხმობის პროცესის, ელექტრონული სამედიცინო ჩანაწერების უსაფრთხოებისა და კლინიკებისადმი ნდობის მიმართ.

კვლევა განხორციელდა რაოდენობრივი, კროს-სექციური დიზაინის ფარგლებში. მონაცემები შეგროვდა სტრუქტურირებული კითხვარის მეშვეობით, ხოლო კვლევაში მონაწილეობდა 200 რესპონდენტი, რომლებმაც ბოლო 12 თვის განმავლობაში ისარგებლეს თბილისის მულტიპროფილური კლინიკების ამბულატორიული ან/და სტაციონარული მომსახურებით. მონაცემთა ანალიზისთვის გამოყენებულ იქნა აღწერითი სტატისტიკა და კორელაციური ანალიზი.

კვლევის შედეგები აჩვენებს, რომ მიუხედავად საქართველოში არსებული სამართლებრივი და ეთიკური ჩარჩოების შესაბამისობისა საერთაშორისო სტანდარტებთან, პრაქტიკაში კვლავ შეინიშნება ხარვეზები პაციენტის ავტონომიის, ინფორმირებული თანხმობისა და კონფიდენციალურობის დაცვის მიმართულებით. გამოიკვეთა, რომ პაციენტთა ნდობა კლინიკის მონაცემთა დაცვის მექანიზმების მიმართ მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს კონფიდენციალურობის აღქმასა და ინფორმაციის გამჟღავნების მზაობაზე, ხოლო ელექტრონული სამედიცინო ჩანაწერების მიმართ აღქმული რისკები ამცირებს კლინიკისადმი ნდობას. ნაშრომი ასკვნის, რომ ეთიკური სტანდარტების ეფექტიანი განხორციელება საჭიროებს არა მხოლოდ სამართლებრივ რეგულირებას, არამედ მათი პრაქტიკული აღსრულების, ციფრული უსაფრთხოების მექანიზმებისა და პაციენტზე ორიენტირებული ორგანიზაციული კულტურის გაძლიერებას.

საკვანძო სიტყვები: სამედიცინო ეთიკა, პაციენტის უფლებები, კონფიდენციალურობა, ინფორმირებული თანხმობა, პაციენტის ნდობა.

Abstract

This thesis explores the practice and challenges of medical ethics and the protection of patient confidentiality in multidisciplinary clinics in Tbilisi from the patients' perspective. The aim of the study is to assess patients' experiences regarding confidentiality protection, the informed consent process, the security of electronic health records, and trust in healthcare institutions.

The study was conducted using a quantitative cross-sectional design. Data were collected through a structured questionnaire, and the sample included 200 respondents who had received outpatient and/or inpatient services in multidisciplinary clinics in Tbilisi during the past 12 months. Descriptive statistics and correlation analysis were applied to analyze the data.

The findings indicate that despite the formal alignment of Georgia's legal and ethical framework with international standards, significant gaps remain in the practical implementation of patient autonomy, informed consent, and confidentiality protection. The study revealed that patients' trust in clinic data protection mechanisms significantly influences their perception of confidentiality and willingness to disclose sensitive information, while perceived risks related to electronic health records reduce institutional trust. The thesis concludes that the effective implementation of ethical standards requires not only legal regulation, but also stronger practical enforcement, improved digital security mechanisms, and the development of a patient-centered organizational culture.

Keywords: medical ethics, patient rights, confidentiality, informed consent, patient tru